

Beskrivelse

af

det 6,5 mm. gevær

model 1894.

System Krag-Jørgensen.

Kristiania.

Grøndahl & Søns bogtrykkeri.

1904

Aemur Myrhøll

Beskrivelse *egen eiendom*

af

det 6.5 mm. gevær model 1894.

System Krag-Jørgensen.

Kristiania.
Grøndahl & Søns bogtrykkeri.
1904

*Regler for ty. fritat og rivebelleuse
des naste gang § 5*

Nærværende af infanteriets skydeskole ud-
arbejdede „Beskrivelse af det 6.5 mm gevær
model 1894, system Krag-Jørgensen“ approberes
herved.

Kristiania 15. marts 1904.

Ole Hansen,
kommanderende general.

Chr. Sandberg.

Indhold.

	Side.
A. Geværets beskrivelse	5
B. Geværets adskillelse og sammensætning	42
C. Ammunitionen	48
D. Geværets renhold	50
E. Geværets magasinering	53

1327
1263
—
264

A. Geværets beskrivelse.

1. Den 6.5 mm. gevær model 1894, system **Krag-Jørgensen**, har cylindermekanisme med fast magasin under låskassen. Magasinet er uafhængig af låsmekanismen og kan fyldes eller efterfyldes uden, at denne åbnes, medens geværet altså er skudberedt. Magasinet kan stænges, og geværet anvendes både som repetergevær og som enkeltlader. Geværet er konstrueret for patron med rille uden fremstående krave, har helt skjæfte med pistolkolbe samt knivbajonet.

Geværets længde uden bajonet .	1263 m.	mm.
— — — med — .	1527	„ mm.
— vegt med rem uden		
bajonet gennemsnitlig . .	4.0	kg.
Bajonettens vegt uden halg . .	0.250	„
— — — med — . .	0.325	„

2. Geværet består af følgende hoveddele:
- 1) *Pibe* med sigte, klakhylse og korn.
 - 2) *Låskasse* med magasin og udkaster.
 - 3) *Låsmekanisme*.
 - 4) *Aftrækkermekanisme*.

- 5) *Repetermekanisme.*
- 6) *Skjæfte* med bånd, beslag m. m.
- 7) *Overtræ* med beslag.
- 8) *Bajonet* med balg.
- 9) *Tilbehør.*

3. **Piben** er 763 mm lang og udboret til 6.5 mm kaliber med en tolerance nedad på 0.05^(6,45) mm. Løbet har fire jævntstigende, venstrevredne, skuffeformede *riffler*, der gjør en omdreining på 200 mm. Rifflernes dybde 0.15 mm, bredde 3 mm. *Bommernes* bredde 2 mm. Længden af den riflede del 710 mm.

I løbets bagre ende er udboret et *kammer*, der nøiagtig svarer til patronens form og altså består af en langkonisk del, en brat *overgangskonus*, et *cylindrisk* leie for *hylsehalsen*, en skarp ansats for hylseenden, samt et projektilleie, *kugleskråningen*, der danner overgangen til den riflede del.

Piben er udvendig bagtil noget neddreiet og gjenget samt har en liden udfræsning for uddragerens hoved — *uddrageresporet*. Pibens bagplan er ret med afrundet overgang til patronkammeret.

Piben er i hele sin længde rund med stor godstykkelse omkring kammeret. Den er her cylindrisk, men aftager så gennem en overgangskonus ned til sigtestolen. Under denne er piben atter cylindrisk, hvorfra den frem til klakhylsen er den svagt konisk. Ved Steyrgeværerne er piben under sigte-

stolen cylindrisk. Godset i munden er sterkt afrundet såvel udover som indover.

I nærheden af pibens bagende er der på undersiden en lang, smal nedfræsning for pibens påskruning på låskassen — *påskruningssporet*.

På oversiden har piben *gjængede* huller for sigtestolskruerne.

Pibens forende er neddreiet 1 mm og pådrevet en *klakhylse*. Den fæstes ved lodning og en gennemgående, klinket stift, der med sin halve del gennemskjærer pibens gods. Stiften kan som regel sees nederst og bagerst på kornklakkens sideflader.

Selve klakhylsen er arbejdet af et stykke og består af et cylindrisk rør, der ovenpå bærer *kornklakken* og på undersiden den lange T-formede *bajonethlak*. I kornklakken er *indfræset* en svalehaleformet *sleide* for kornets sløife og tillige *leie* og *gjængehul* for kornskruen.

Kornet er indsløifet i kornklakken. Det stilles og holdes på sin plads ved hjælp af *kornskruen*. Denne har for kornets sidestillen en *flæns*, der griber ind i en udfræsning i kornsløifens underside. Kornets plads er bestemt ved indskydningen og afmærket ved et meiselhug på kornet og kornklakkens forside. Kornet har efter sin høide numere fra $\div 10$ til $+ 10$, idet korn nr. 0 er det normale og er 7.2 mm høit, og

hvert numer stiger eller falder med 0.1 mm. Kornnummeret er stemplet på sløifens venstre side.

Sigtet er et bueklafsigte og består af: *sigtstol*, *sigteklaf*, *sigteklaffjær*, *sigteklafskruer*, *skyver*, *skyverstopper*, *skyverstopperfjær*.

Sigtstolen, der ved to nittede skruer — *sigtstolskruer* — er fæstet til piben, således at viserlinjens længde for 100 m bliver 600 mm, danner leie for bagsigtets dele. Væggenes overkant danner en bestemt kurve, svarende til sigteopsætningen på de forskellige afstande.

Indstukket i sigtestolens bund ligger *sigteklaffjæren*, der ved sit tryk opad på sigteklaffens korte arm tvinger den lange arm med skyveren ned på sigtestolens kurve.

Sigteklaffen er en toarmet vegtstang, bevægelig om *sigteklafskruen*, og har bagerst et hoved, hvori er anbragt en U-formet sigteskur, 0.7 mm tilhøre for midtlinjen. Denne sideforskyvning af sigteskuren er foretaget af hensyn til, at det 6.5 mm gevær som regel har sin afvigningsvinkel til venstre.

På sigteklaffens lange arm er på oversiden opsatshøiden for hvert 100 m til 2200 m merket ved delestreger, for hvert 200 m med tal og ved indklinkede messingstifter for 500, 1000 og 1500 m. På dens venstre side er indfræset hak, hvori skyverstop-

perens tand griber ind, for hver 50 m fra 100 m til 1000 m og for hvert 100 m fra 1000 m til 2200 m.

Skyveren, der omklamrer og er bevægelig på sigteklaffens lange arm, har under og på forreste kant en afrunding, der skal følge og ligge an mod sigtestolens to kurver. Den er oventil opskåret, så man kan se sigteklaffens inddeling, og har for indstillingen en markeringsstreg midt efter og ret over leiet for skyverstopperen. Skyveren er på venstre side rillet.

Skyverstopperen består af en list, der i den ene ende bærer et hoved og i den anden en tand. Ved den i skyveren liggende spiralfjær — *skyverstopperfjæren* — trykkes stopperen til høire, så tanden griber ind i sigteklaffens hak, og holder skyveren på plads. Vil man stille sigtet, må man derfor trykke stopperens hoved ind i skyveren, så tanden går udaf hakket og tillader skyverens forflytning langs armen. Er sigtet efter skydning blevet varmt, kan det stilles ved hjælp af en patronkrave og et i denne hensigt udfræset spor i stopperens hoved.

4. **Låskassen** optager i sig alle låsmekanismens og magasinets dele. Den forbinder låsmekanismen og piben og optager gennem slutstykket krudtgasens tryk bagud.

Den har en cylindrisk gennemgående udboring, hvis kjernelinje falder sammen med pibens.

Denne udboring, der danner *mekanismeleiet*, udvider sig fortil til en noget større diameter og er gjenget, såat kassen som mutter kan skrues på piben.

Låskassen er oventil opskåret i næsten hele sin længde, idet den kun fortil rundt pibens gjængeparti er hel. Derfra og bagover er der i omtr. 11 cm længde på kassens høire side udfræset $\frac{1}{4}$ af omkredsen. Denne åbning danner ilægget for patronerne, når geværet bruges som enkeltlader, og er udgangsåbning for hylserne under udkastningen.

I høire side er der endvidere en udfræsning, der danner vandring for slutstykkets forreste rekyklak under mekanismens frem- og tilbageføring og er leie for den lange, bagre rekyklak, når mekanismen er lukket helt igjen. Denne udfræsning begrænses bagtil af kassens *bagre rekyflade* og går fortil over i kassens *forreste rekyflade* og i leiet for slutstykkets forreste rekyklak.

Begge kassens rekyflader er skrueflader, der ved slutstykkets omdreining samtidig skrues dette frem, så det øver et tryk mod patronen.

I bunden af bagre rekyflade sees et af fabrikkationshensyn anbragt halvcylindrisk spor.

Forrest, oppe i udfræsningens venstre side står der igjen en liden knast, hvis undre flade danner et skråplan, som spænder hjælpefjæren og derved øger uddragerens fjærende kraft (*hjelpefjærknasten*).

Forrest i kassen er endvidere udfræset et lidet spor for uddragerhagen.

Midt i mekanismeleiet er der en liden langstrakt udfræsning for udkasteren.

Det smaleste parti af kassens opskjæring kaldes *indsføringsporet*; det danner styring for mekanismens gang frem og tilbage. Ovenpå kassen, på høire side af dette spor er der et lidet hak, hvori en tilsvarende klak på uddragerens skjærm griber ind, når mekanismen er trukket helt tilbage. Dette er gjort for at forhindre mekanismen i at glide frem af sig selv, når våbnet holdes med munden nedad.

Bagtil er kassen affræset så meget, at rørstykket og hanen ligger næsten frit. I bunden er der udfræset en vandring for hanens spændklak, midt i denne vandring er der gennembrudt et firkantet hul for aftrækkerhagens tand.

Bagtil på høire side er der et dybt leie for hævarmens firkantede del. Den forreste og øverste del af dette leie går over i en kurve, der bidrager til at føre slutstykket ind og ud af skruefladerne, samt skrues slutstykket noget tilbage under den første del af mekanismens åbning, og derved bidrager

til at løsne en fastsiddende hylse. En kurve med tilsvarende stigning findes bagtil på kassens venstre side.

Nedad venstre i mekanismelet er udfæret den såkaldte *patronopgang*, gennem hvilken patronerne gribes af slutstykket, fremføres og bringes fra magasinet op i mekanismelet, under uddragerhagen og så videre ind i kammeret. Patronopgangen er bagtil så smal, at kun et lidet segment af patronen stikker frem i mekanismelet, og kan ved hjælp af magasinafstængerens yderligere formindskes, så at intet af patronen kommer frem, men slutstykket passerer frit uden at komme i berøring med den i opgangen liggende patron. På midten udvider patronopgangen sig, såat patronens største tværdimension — kraven — her kan passere op.

Fortil er der en fra magasinet i retning af patronkammeret skrånende flade, der under patronens op- og fremføring leder projektilspidsen op og ind i kammeret.

Det egentlige *magasin* ligger under mekanismelet og består af en i kassen udarbejdet kapsel, der i bunden er flad og oventil udvidet bagover efter patronernes form. Magasinets bagre væg ligger på skrå i forhold til kassens kjernelinje, således at patronerne i magasinet ligger lidt foran hverandre og på sin vei gennem magasinet, op i meka-

nismelet og ind i kammeret kommer til at sno sig frem i en spiralformet bane.

Magasinets forreste væg er parallel med den bagre, men krummet for projektilspidsen.

Magasinet lukkes på venstre side af dækslet, for hvis befæstigelse der i magasinets forende er nedfæret en not og i magasinets bagende et rundt hul.

På højre side er magasinets ladeåbning, der lukkes af magasinlåget.

Foran denne åbning sidder *magasin-klakken* med vertikalt leie og gjænge for tilbringerens tap og fjærhage og horisontal gjænge for magasinbolten.

Klakken har oventil et fremstående hjørne til støtte for magasinlåget og på undersiden en stoppeknast for boltefjæren.

På magasinets højre side, under dets bund ligger en udfæret rende, der danner fjærhus for magasin- eller tilbringerfjæren. I fjærhusets begrænsning bagtil sidder magasinboltens bagre gjænge. Forrest er fjærhusets underside bortfæret, forat man derigjennem kan indsætte og udtage tilbringeren. Foran på undersiden har fjærhuset et udfæret leie for magasinboltfjærens spids med en knast, der hindrer denne i at følge magasinlågets bevægelser.

Magasinbundens underside danner anliggerflade i skjæftet, og magasinets bagre vægge overfører rekylen til dette.

Bag magasinet findes et opskåret hul, der danner gjænge for aftrækkerhagen. Under dette hul er der en plan flade med et ringformigt spor for aftrækkerfjæren.

Bagerst på kassens underside er der en klak, hvori aftrækkerens korte arm har sit spor og omdreiningspunkt, efterat trykpunktet er taget, medens den flade bane bag det firkantede hul for aftrækkerhagen danner omdreiningspunkt under første del af aftrækket.

Forrest på kassehalsen er der en krave eller flæns til befæstigelse af overtræet.

På kassens venstre side er der udvendig et leie for magasinafstængerens fløi med spor for afstængerfjæren. Fra dette er boret et forovergående hul fra selve afstængerens. Ovenpå til venstre har kassen en hulkile, der er udtaget for at mindske vegten.

Kassen har tre gjængede huller: et i magasinets forvæg for skjæfteskruen, et i dets bagvæg for underbeslagsskruen og et i den bagre klak for krydsskruen. Endvidere har man udkasterstiftens hul med forsænkning for dens hoved paa venstre side i magasinets bagvæg.

Den U-formede udfræsning på undersiden af magasinets forvæg er der kun af fabrikationshensyn.

Kassen er på alle arbejdsflader glas- hård.

Udkasteren er en toarmet vægtstang, bevægelig om udkasterstiften, for hvilken den i sin bagre noget førere del har et hul med små friktionsringe på begge sider. Udkasterens overside er krum. Da forenden er den længste og tungeste, vipper den altid ned og ligger med spidsen ned i kassens udfræsning, medens bagenden — hælen — stikker op i slutstykkets udkasterspor.

Udkasterstiften er cylindrisk med et fladt, cylindrisk hoved indsænket i låskassen.

5. **Låsmekanismen** består af *slutstykke, tændstempel, hane med hanebolt, slagfjær, rørstykke, sikring, uddrager*.

Slutstykket, hvis forende danner geværets *stødbund*, er en ret cylinder med en i næsten ret vinkel stående *hævarm*. Det er forsynet med to *rekylklakker*, der overfører trykket fra stødbunden til låskassen.

Slutstykket har fortil en fremstående *krave*, der har til opgave at omfatte patronkraven og sammen med uddrageren at holde patronen fast under dens føring ind og ud af kammeret. Denne krave er bortfræset på den trediedel af omkredsen, som vender ned mod patronopgangen, når mekanismen er oplukket. Derved kan patronkraven, idet den svinger op fra magasinet, smyge sig ind under uddragerhagen, så slutstykke og

uddrager i forening straks får ruld styring af patronen. Slutstykkens forflade ligger an mod pibens bagflade, hvorved slutstykket ligger støt — giver tryk — selv om der ikke er nogen patron i kammeret.

Stødbunden er plan og lodret på kjerne-linjen. I dens centrum er der udboret et hul for tændstemplet. Dette hul er først cylindrisk, hvorpå det udvider sig bagover omtrent i samme forhold som tændstemplet og går over i slutstykkets cylindriske udboring, der tjener til fjærhus for slagfjæren og vandring for tændstempel, hanebolt og rørstykke. Bagerst i denne udboring er der en udfraeset rende, der fører ind til et cirku-lært spor for rørstykkets sikkerhedsknast.

Fra tændstempelleiet og ud går der en liden kanal, hvorigjennem krudtgasen kan undvige, om en tændhat skulde springe, og gasen trænge ind i slutstykket.

Udvendig har slutstykket den korte forreste rekyklak og længere tilbage den lange bagre rekyklak. Disse klakkers bagre endeflader danner ensartede skrueflåder svarende til låskassens. De har på det arbejdende høire hjørne en liden afrundet skrueflade af en sterkere stigning, på hvil-ken bevægelsen foregår under den første del af hævarmens nedføring.

Den lange klaks høire side danner me-kanismens styrelist til høire under dens bevæ-gelse i kjernelinjens retning.

I klakkens venstre side er der af vegt-hensyn udfraeset en hulkile. Klakkens for-ende er afskrånet til venstre af hensyn til mekanismens udtagning og indsætning. Den har en liden udfraesning for endel af ud-dragerens hoved, så at denne, når meka-nismen er oplukket og uddragerhovedet ude af kassens og pibens uddragerspor, hindres fra at svinge over til høire. Uddrageren danner herved mekanismens styrelist til venstre under dens bevægelse i kjernelinjens retning.

På slutstykkets underside har man en rende for udkasteren. Denne rende går bagerst over i en udfraesning parallel med slutstykkets bevægelse på skruefladerne. Lidt længere fremover er der en liden udtagning for udkasterens forende. Udkastersporet går fortil over i et skråplan, der, når slut-stykket trækkes helt tilbage, tvinger udka-sterens korte arm ned, så den lange arm springer op og kaster hylsen ud af meka-nismeleiet.

Bagerst på slutstykket har man hæv-armen med sin *kugle, hals* og *fodstykke*, der går over i slutstykkets *flæns*. Denne flæns danner en krum klak eller list, hvor-på rørstykket har sin bevægelse og befæ-stigelse. Hævarmens fodstykke danner be-grænsningen for rørstykkets omdreings-bevægelse på slutstykket — og omvendt.

I slutstyklønsen findes et lidet cylindrisk spor for sikringens blad. Når mekanismen er sikret, ligger bladet nede i denne udfresning, og slutstykket kan ikke lukkes op.

Undersiden af hævarmens fodstykke danner slutstykkets anslagsflade mod kassen, når mekanismen lukkes. Den begrænser altså slutstykkets bevægelse i denne retning.

Underst i slutstykkets bagende har man *spændfladen* for hanen. Langs denne flade må hanen glide under mekanismens oplukning, hvorved den tvinges tilbage og spændes. Hvor spændfladen ender, er der en liden forsænkning, hvis opgave er at optage hanespiden, når mekanismen er åben og trukket tilbage, og forhindre, at hanen for let skal glide ud på spændfladen og spændes ned. Dette har væsentlig betydning, når mekanismen er udtaget, og under dennes indsætning i kassen.

Tændstemplet har en cylinderformet spids, der ender i en kugleflade. Spidsen går bagtil gennem en liden brystning og en sterkt tiltagende konus over i tændstemplets cylindriske del. I denne er der udfreset leie og koblingsspor for hanebolten med hoved. Gennem tændstemplets bagflade virker slagfjæren på dette, hanebolten og hanen.

Hane med hanebolt. Hanen er en rørformig cylinder, der gennem en hals går

over i en *knap* med friktionsringe og rullét. På den cylindriske dels underside sidder *spændklakken* med *spændroen* for aftrækkerhagen og *spændfladen*, der glider på slutstykkets tilsvarende flade under opspændingen.

Ovenpå har cylinderen fortil en liden indskåret skrueflade, hvorimod sikringens spændflade arbejder, når mekanismen sikres, således at hanen trækkes noget tilbage, og spændroen ligger klar af aftrækkerhagen. Det er da sikringen, som bærer slagfjærens tryk.

I den bagre del af hanens udboring, som er gjænget, er hanebolten indskruet. I gjængepartiets underside er der bagerst udfreset et lidet spor, nedi hvilket man ved et kørnerslag har draget noget af haneboltens gods. Herved er denne stoppet, så den ikke atter kan udskrues, men danner en del med hanen. — Hanen har glashårde arbejdsflader.

Hanebolten er af uhardt dragen ståltråd og har forrest et koblingshoved for tændstemplets befæstigelse.

Slagfjæren er en almindelig spiralfjær med 31 vindinger. Den er stor nok til at gå udenpå hanebolten og liden nok til at få plads inde i slutstykket. Fjæren meddeles den største del af sin spænding under hævarmens opføring; den sidste del af spæn-

dingen udføres, idet hævarmen under mekanismens lukning dreies ned.

Rørstykket, der tjener til at forbinde slutstykket med de øvrige låsdele, har sit navn efter den rørformige cylinder, der har sit leie i slutstykkets udboring, og hvorigjennem hanebolten har sin styring og vandring. Rørstykket har bagtil en noget større hul cylinder, i hvilken hanen har sit leie og vandring. Denne cylinder er på undersiden opskåret, så haneklakken får styring og fri passage, indtil hanens forkant ligger an mod selve rørets brystning. Bagerst på det store rørs overside er udfræset leie for sikringens hoved. Dette rør bærer endvidere rørstykkets koblingsdel, der danner det forbindende led mellem slutstykket og de øvrige mekanismedele derved, at den omklammer slutstykkets flæns, hvorpå den bevæger sig som på en krum sleide. For yderligere sikkerheds skyld har man på det lille rør anbragt den såkaldte sikkerhedsknast, der har sin vandring i det indvendig i slutstykket udfræsedede cirkulære spor.

Sikkerhedsknasten er indsløifet i røret og fæstet ved hjælp af en nittet skrue.

Koblingsdelen har fortil et udfræset greb, hvori uddrageren har sin befæstigelse, styring og bevægelse.

I koblingsdelens bagparti eller fodstykke har sikringen sit leie. For dennes stilk er

der indboret et hul parallelt med rørstykkets og mekanismens kjernelinje. Dette hul går halvveis ind i rørstykkets udfræsning for slutstykkflænsen. Påtvers gennem rørstykket, i oversiden af sikringsstilkens hul går det gjængede hul for sikringsskruen. Denne skrue, der holder sikringen på plads, går med halvdelen af sit gods ned i hullet for sikringsstilkens.

Sikringen består af *stilk* med blad, *hoved* og *fløi*. Stilken er cylindrisk og danner sikringens omdreiningstap. På det stykke af stilken, der ligger i rørstykkets udfræsning, er på den ene side bortfræset halvdelen af godset. Den gjenstående del — bladet — ligger, når sikringsfløien er slået over til venstre, inde i sit leie i rørstykkets koblingsdel, og slutstykkflænsen har da fri passage. Også hovedet har en til hanen svarende udfræsning på samme side som stilken er affræset, altså på undersiden, når fløien ligger til venstre. Derved har hanen fri passage i rørstykket.

Når slutstykket er lukket, og hanen spændt, kan man slå sikringsfløien over til højre, hvorved kanten af sikringens hoved med en liden skrueflade svinger ned i den lille udfræsning på hanen, således at hane, hanebolt, tændstempel og slagfjær bringes tilbage og stanges. Som ovenfor nævnt ligger hanen i dette tilfælde fri fra aftrækkerhagen.

Samtidig som sikringens hoved stænger affyringsmekanismen, lægger dens blad sig ind i den lille U-formede udfræsning i slutstykkets flæns og låser dette.

Sikringen forbindes med rørstykket ved hjælp af *sikringsskruen* og den for samme på sikringens stilk indfræsede indsnevring, der gjør, at sikringen ikke kan drages ud, samtidig som den tillader den at dreie sig i rørstykket.

Uddrageren med hjælpefjær er en lang, svagt krummet fjær i bagre ende befæstiget til rørstykket og fortil forsynet med en klo eller hage, hvormed den griber over patronkraven.

Bagerst har den en forsterkning og deri en forsækning for rørstykkets øvre greb. Den har midt i denne forsækning sit hul for uddragereskruen, der forbinder den med rørstykket og tillader den nogen bevægelse til højre side under mekanismens udtagnings og indsætning. Denne bevægelse begrænses af en skrå affræsning af uddragerens bagerste ende. Til venstre har den ingen bevægelse.

Uddragerens lange fjærende parti tiltager noget i tykkelse forover og går så over i det forsterkede forparti. I dette merker man sig under på højre side en liden udfræsning svarende til den gjenstående del af den lange slutstykkelaks forende.

På den venstre side ligger *hjelpefjæren* i en til fjærens form svarende udfræsning og fæstet med sin tap i et hul inderst i uddragerens udfræsning. Man ser halvdelen af dette hul i den før nævnte udfræsning på højre side. Hjelpefjæren spændes nedad, idet dens spids ved mekanismens lukning tvinges ind under kassens hjælpefjærknast. Derved bidrager den i høi grad til at øge uddragerens fjærende kraft nedad, således at denne ikke så let glipper over kraven på en noget fastsiddende hylse.

På uddragerens overside er der en firkantet plade eller skjærm, hvori til venstre en udfræsning for kassens hjælpefjærknast. På højre side står denne plade frem som en list. Bagerst på denne lists underside har man en liden stoppeknast, svarende til det før omtalte lille spor på højre side af uddrageresporet i låskassen.

Fra hovedet går den korte og kraftige uddragerhage forover på skrå nedad. Dens forflade er krummet indad og skrå, forat den let skal glide opover patronkraven. Hagens underside er krummet efter patronrillen.

Hagen har på venstre side en frit udstående forlængelse eller neb, der er svagt krummet forover. Dens bestemmelse er at lette de fra magasinet kommende patroners indføring under uddragerhagen.

6. **Aftrækkermekanismen** består af *aftrækker*, *aftrækkerhage* og *aftrækkerfjær*.

Aftrækkeren er en i vinkel bøiet vegtstang, hvis ene arm går ned gennem kassen og danner fingergrebet, medens den anden arm går bagover og ender i et neb, som ligger nede i sporet i kassens endeklak. Aftrækkerens omdreiningspunkt er under første del af aftrækket de to buede vægge, der omslutter aftrækkerhagen, og som ruller eller glider på låskassens plane underside, medens det under sidste del af aftrækket — efterat trykpunktet er taget — er den bagovergående arms neb.

Aftrækkeren har på øvre side en forsterkning, hvori er udfræset leie for aftrækkerhagen. Begge vægge i denne udfræsning er gjennemboret for *aftrækkerstiften*, der forbinder aftrækkeren med aftrækkerhagen.

Aftrækkerhagen er en enarmet vegtstang, der bevæger sig om sin valseformede gjænge fortil. Under denne gjænge er der i aftrækkerhagens forsterkning udboret et fjærhus for aftrækkerfjæren med en udvidelse inderst i bunden, i hvilken fjærens inderste vinding, der er noget større end de øvrige, lægger sig ind, så fjæren holdes fast.

Aftrækkerhagens arm er af et jevnt firkantet tværsnit med en liden forsterkning på undersiden af det parti, som ligger i aftrækkerens udfræsning. Den har et hul for

aftrækkerstiften, om hvilken den har nogen bevægelse. I skrå retning opad bagud har man selve aftrækkerhagens tand, der stikker op gennem det dertil udstukne hul i låskassens bund. Tandens øvre flade er skråt afskåret for at lette aftrækkerens nedtrykning under mekanismens tilbageføring; dens glashårde bagflade holder hanen spændt og glider under aftrækket på hanens spændro.

Aftrækkerfjæren er en almindelig spiralfjær med bagre vinding noget udvidet. Den ligger an mod den før omtalte flade på kassen bag magasinet og tvinger stadig aftrækkerhagens tand opad.

7. **Repetermekanismen** består af *magasinlåg*, *magasinbolt* med *boltefjær*, *tilbringer* med *skål*, *tilbringer-* eller *magasinfjær*, *dæksel*, samt *magasinafstænger* med fjær.

Magasinlåget lukker for magasinets ladeåbning og danner leie for tilbringeren, når det er åbent eller magasinet helt fyldt. Låget er bevægeligt om en rørformet gjænge på undersiden; bevægelsen begrænses af den i gjængens hele længde anbragte anslagslist, der stopper op mod underkanten af magasinets fjærhus. Forrest på gjængen er der en liden glashård knast, hvis forreste krumme flade arbejder mod tilbringerens spændflade og trækker tilbringeren med sig ind i lågets huling, når dette åbnes.

Midt på gjængen er der to lange afplatinger, mod hvilke magasinfejærens midtparti ligger an og trykker, således at låget holdes fast i de to stillinger: lukket og åbnet.

På lågets overside er der anbragt et skrånstillet, vingeformet håndtag for dets åbning og lukning.

Lågets indvendige kanter er afpasset efter låskassen.

Magasinbolt med boltefejær. Magasinboltens, der er af dragen uhærdet ståltråd, går gennem låskassens og magasinlågets gjænge og forbinder derved disse dele. Boltens afsluttes i bagre ende med en kugleflade, hvorved dens indføring lettes, og er i forenden ved nitning påsat boltefejæren. Denne består igjen af den egentlige bladformige fejær, det til boltens fastklinkede cylindriske hoved, der begrænser boltens indføring, samt den udstående, firkantede knap, der på toppen er rillet, og som tjener til håndtag under boltens udtagning, indsætning og dreining.

På fejærens underside er der en lang firkantet klak, som når boltens og fejærens er sat ind og svinget ned, lægger sig ind i det bortfræsede parti af fjærhusets underside, samtidig som spidsen af fejæren lægger sig ind i et spor på fjærhusets underside, hvorved bolt og fejær holdes på sin plads.

Fjæren har sin eiendommelige brede form for samtidig at tjene som dæksel over ud-

tagningen i fjærhusets forende og skjæftet på dette sted.

Patrontilbringer med *skål* fører patronen frem gennem magasinet og op i patronopgangen.

Fra en vertikal tap, der har sit lager i kassens magasinklak, udgår tilbringerarmen først ret ud og derpå bøiet i næsten ret vinkel bagover. På tilbringertappens nedre ende er der en ganske kort bagovergående arm, der danner lager for magasinfejæren og overfører dennes tryk og bevægelse på tilbringerarmen.

Inde i vinkelen på tilbringerarmen stikker frem en tand, der dækker for åbningen mellem kassen og tilbringerarmen og forhindrer patronspidsen fra at kile sig fast, når låget er oppe. Tilbringerarmens underside er på stykket mellem tappen og vinkelen afrundet og glashård. Det er på denne flade magasinlågets knast glider, når den ved lågets åbning trækker tilbringeren med sig.

Den lange del af tilbringerarmen er udhulet efter patronens form; underkanten er fremstående, så den får godt tag under patronerne. Den har et udfræset leie for skålens tverrigel og derpå en hul, krum og til alle sider godt afrundet spids.

I den tykkeste del af tilbringerarmens spids er der et gennemgående vertikalt hul for skålens omdreiningssakse. Denne akse —

tilbringerstiften — går rummeligt i tilbringerens hul, men er i begge ender fastklinket til skålen, således at skål og tilbringer danner en sammenhengende del.

Skålen, der ligesom tilbringeren er udhulet efter patronen, har så stor bevægelse på tilbringeren, at den altid kan holde sig parallel med patronerne i alle tilbringerens stillinger i magasinet. Den giver derved patronerne sikker styring, så de ikke sætter sig påtværs. Jo længere tilbringeren kommer frem i magasinet, des mere kommer dens spids frem gennem skålen og danner sammen med dennes afrundede overkant det skråplan, som tvinger den sidste patron op i patronopgangen. Skålens forovergående fløi løfter herunder de fortunge patroners kuglespids op.

Tilbringer- eller magasin-fjæren er en lang, kraftig, svagt krummet fjær med firkantet tværsnit, der ligger i låskassens fjærhus med bagre lidt afplattede ende i dettes bund, med ryggen spændt mod magasinlågets gjænge og med sin valseformede spids i den korte tilbringerarms fjærleie.

Denne fjær har to opgaver: den driver med spidsen den lange tilbringerarm med skålen frem gennem magasinet, og med ryggen mod fjærfladerne på lågets gjænge holder den dette i stilling — lukket eller åbent.

Fjærens forparti er forskjøvet lidt nedad for at skaffe plads for magasinlågets tilbringerknast, når låget er gjenlukket.

Fjæren spændes noget allerede under magasinlågets påsætning — det er derfor, man må trykke dette indad ved boltens isætning. Sin største spænding har den, når låget er åbent.

Dækslet danner venstre væg i magasinet og patronopgangen og er således krummet, at dets indre underkant ligger et stykke indover magasinbunden. Det danner et i stigning raskt tiltagende skråplan, således at patronernes løftning begynder, så snart de kommer til dækslet.

Dækslets indvendige udfræsning svarer til patronens form. Forrest har man en fremad, opad gående hul ledeffade, der fortsætter i en lignende udtagning i kassen. Dens bestemmelse er at føre projektilspidsen op og frem under patronens opgang fra magasinet. For patronens brystning er der længer tilbage en mindre, men lignende udtagning. Bagerst i øvre kant er der en liden udfræsning for magasinastængerens blad.

For til har dækslet en fals, der indstukket i en tilsvarende udtagning foran i kassen, holder dets forende på plads. Bagtil ligger det an mod kassen på den lille flade, hvorpå numeret står. Den sikres af den helt ind i mekanismeleiet gående dækseltap og

holdes fast til kassen af den gennem begge gående magasinafstænger.

Dækselet er indvendig meget hårdt og glanssmærglet, forat friktionen mod patronen skal blive den mindst mulige.

Magasinafstænger består af fløien, stilken og bladet. Fløien er det udvendig på kassen synlige håndtag, hvormed afstængerens stilles, indsættes og udtages. Den er på den ene side stemplet AA, d. e. åbent magasin, og på den anden S, d. e. stængt magasin.

Fløien er for enden rillet for at lette grebet.

Stilken er den cylindriske axe, der går gennem kassens afstængerhul og dækseltappen, og som danner afstængerens omdreiningstap og dækselets befæstningsstift. Den har på modsatte side af bladet et langt smalt leie for afstængerfjæren, der inderst ender i et gennemgående hul for fjærens tap.

Bladet er den halve cylinder i stilkens forlængelse, som ligger inde i patronopgangen — foran dækseltappen.

Når afstængerfløien slæes ned, — AA — danner bladets plane side en fortsættelse af indvendige dækselvæg, og patronen kan frit passere op i patronopgangen, men svinger man fløien op — S — vil bladets cylindriske del lægge sig ind i patronopgangen

og forhindrer patronen fra at stige så højt op, at slutstykket får tag i den.

Afstængerfjæren er ved en tap fæstet i afstængerens. Dens bagovergående krumning ender i et neb, som har sin vandring i et lidet spor i bunden af afstængerfløiens leie i kassen. Derved opnåes, at afstængerens bliver stående i de to yderstillinger — stængt og åben, samt at afstængerens kun i en mellemstilling lader sig drage ud af sit leie i kasse og dæksel.

8. Skjæftet med beslag, bånd og befæstigelseskruer.

Skjæftet er af bonet og poleret tysk valnød. Det er helskjæfte med pistolkolbe. *Forskjæftet* har forover aftagende dimensioner med en brystning for hvert af båndene. Det har endvidere udfræsninger for båndfjærene og på hver side en hulkile — fingerrende — for venstre hånds fingre under anlægget.

I udtagningen for piben — *piberanden* — er der dybe nedfræsninger, der har den dobbelte hensigt at lette vegten og samtidig berøve skjæftet noget af dets magt til at bøje piben, om træet skulle ville kaste sig.

I skjæftets forende er der indboret et med piben parallelt leie for udstøderstokken. Indboringen krydses af den lille udfræsning

nede i piberanden, hvori udstøderstokkens mutter er indfældt.

Piberanden går bagtil over i mellem-skjæftet med den store udfræsning for låskassen og for aftrækkermekanismen. I udfræsningen for kassen er at merke de to *stødflader*, mod hvilke magasinets bagrevæg ligger an, og som optager rekylen fra kassen.

Udvendig har skjæftet en udfræsning på venstre side under magasinafstængerens fløj, for at man lettere kan få tag i denne. På undersiden er der udfræset leie for underbeslagets fod.

Bagtil på kolbens underside er der en udfræsning, hvori remhempen er indfældt.

Bagfra under kappen er der indboret to dybe og store huller dels for at lette skjæftet og dels for at skaffe plads for oljeflaske og pudsesnor. Der er ved siden et mindre hul for pudsesnorloddet og forresten de fornødne udfræsninger for kappelågets bevægelse og dets fjær.

Skjæftet er forsynet med følgende *beslag*: båndfjære, underbeslag, remhempe, kappe, skjæfteskruerblik og mutter for udstøderstokken.

Båndfjærene ligger indfældt i forskjæftet og er fastholdt til dette ved en gennemgående konisk stilk, der går i ret vinkel ud fra fjærens bagende. Forover tiltager fjæren i tykkelse, så den får et hoved eller trykknop,

som ligger udenfor skjæftets overflade. Hovedet afsluttes fortil ved en brystning, der falder sammen med skjæftets. Fra denne brystning fortsætter fjæren forover som en flad tynd plade, der ligger ind under båndet, med en opstående cylindrisk tap, som går op i et tilsvarende hul i båndet og forhindrer dette fra at glide fremover. Trykkes hovedet ned, går tappen ud af båndet, og dette kan skyves forover.

Underbeslaget består af forstykke og aftrækkerbøile, det tjener til underlagsplade for underbeslagsskrue og krydsskrue samt til beskyttelse for aftrækkerens fingergreb, det har fortil et gennemgående hul for remlåsens tap.

Remhempen består af et fodstykke og et øie. Den er indfældt i skjæftet og fæstes til dette ved to træskruer.

Kappen kaldes beslaget på kolbens bagende. Den har af soliditets- og vægtshensyn flere forsterkningsribber på indersiden. Den er forsynet med et *kappelåg*, der lukker for opbevaringsrummet for pudsesnor og oljeflaske. Kappelåget er svagt konisk og hviler i en tilsvarende udfræsning i kappen, der for yderligere sikkerhed har en flæns, hvorpå låget kan ligge an. Lågets gjænge ligger på kappens indre side. Det holdes i sine to stillinger — lukket og åbent — af en meget sterk fjær — *kappelågfjæren*.

Denne fjær er indvendig fæstet til kappen ved en liden gennemgående skrue.

Kappen fæstes til skjæftet ved to træskruer. Da disse skruer går i endevend har de særlig skarpe og tynde gjænger. De bør aldrig løsnes eller udskrues.

Skjæfteskrublikket er en liden cylindrisk kop med hul i bunden og to små tænder på undersiden. Det tjener som underlagsplade for skjæfteskruen og er drevet ind i en nedsænkning i skjæftet. De to tænder på undersiden trykker sig ned i træet og forhindrer koppen fra at løsne og vride sig med skruen. Blikket er pudset jævnt med skjæftet.

Mutteren for udstøderstokken består i en 4-kantet stålplade i midten forsynet med et gjenget hul svarende til udstøderstokkens gjængede tap.

Skjæftet forbindes med piben og kassen ved to bånd: øvrebånd og nedrebånd, samt tre skruer: skjæfteskruer underbeslagsskruer og krydsskruer.

Øvrebånd med *båndskruer* og *koblingsøie*. Båndet er klaveformet og indvendig svarende til piben og skjæftets dimensioner på båndets plads. Det har på venstre side et i høideretning langagtigt hul for båndfjærens tap.

Det er svagt fjærende udad. Det ender nedentil i to ører, der er gjennemborede for *øvrebåndskruen*, således at der i det ene

øre er gennemgangshul for skruen og forsænkning for dens hoved — medens det andet er gjenget og danner mutter.

Mellem begge ører er der udfæret leie for *koblingsøiet*, der på undersiden bærer en krog, hvori remløberen hægtes op.

Nedrebånd med *båndskruer* er i alt væsentligt lig øvrebåndet, men større. Det har desuden bagtil, indvendig over piben en udfærsning for overtræbeslaget, og tjener derved som lås og fæste for overtræets forende.

Nedrebåndskruen lader sig ikke helt udskruer, idet den er forsynet med en kugleformet stoppemutter, der ved nitning er fæstet til skruen.

Mellem båndets ører er der udfæret plads for bæreremmens fjærkrog.

Båndskruerne må aldrig være for fast tiltrukne.

Skjæfteskruen går gennem skjæftet op i magasinets forvæg, *underbeslagsskruen* går gennem underbeslaget og skjæftet op i magasinets bagvæg, og *krydsskruen* går gennem under beslaget, skjæftet og op i den bagre klak på kassens underside. Disse skruer må tiltrækkes varsomt, da man med dem kan bøje piben og derved ødelægge våbnets skudsikkerhed.

9. **Overtræ** med *beslag*. *Overtræet* er af samme slags træ og udstyr som skjæftet. Det tjener til at beskytte fingrene, når geværet er skudt varmt. Indvendig er det udfræset efter piben og udvendig formet som en halvkonus, afsmalnende forover som skjæftet.

Overtræet er bagerst forsynet med fals, som passer ind under kassehalsens krave. Det har omtrent på midten en udfræsning svarende til sigtestolen og er ovenpå aftaget så meget, at de bevægelige dele af sigtet ligger tilstrækkelig frit.

For at beskytte overtræet mod at kløvne er der foran og bag sigtestolsudfræsningen indskruet gennemgående messingskruer. Overtræets forende er beskoet med et *overtræbeslag*, der er indfældt på overtræet og fastholdt til dette ved den indvendig bagovergående halvcylinder, ved den udvendige koniske kappe samt endelig ved den udenfra indskruede *overtræbeslagsskrue*. Beslaget ender fortil i en fals, som passer ind i den tilsvarende udtagning i nedrebåndet.

10. **Bajonetten** er en knivbajonet og består af:

Klinge smedet i et med det egentlige håndtag. Selve klingens er ret med eg kun på den ene side. Den er sterkt fjærhærdet.

Skftet har et T-formet tværsnit, hvori stammen er udfræset, så der dannes leie og

lager for stopperhagen. På skaftets rygside er der udfræset spor for bajonetklakken svarende i form og dimension til denne. Bagerst i dette spors bund er en firkantet gennemstikning for stopperhagen. I skaftets endebeslag er der et gennemgående hul for befæstigelse af sabelbånd.

Overgangen mellem skaft og klinge dannes af en kort enarmet parerstang. Denne har en gennemfræsning, der danner leie og styring for trykknappens balghage, ligesom mundblikkets hage, når bajonetten er i balgen, stikker gennem dette hul og låses af balghagen.

Bagenfor parerstangen, skjult af skjæfterne er der et cylindrisk fjærhus, hvori trykknappen og fjæren med kop har sit leie og vandring.

Fjærhusets bagvæg er gennembrudt så stopperhagens korte arm kan stikkes ind i og føres af trykknappen.

Stopperhagen er en toarmet vegtstang bevægelig om den lille valseformige, udstående knast. Selve hagen stikker op i bajonetklaksporet, og den korte afrundede ende går ind i trykknappens hul. Selve armen har et aflangt hul, hvorigennem skjæfteskruen går med tilstrækkelig klaring til alle sider.

Trykknappen med balghage er cylindrisk og formet efter fjærhuset. Dens indre ende er af hensyn til sammensæt-

ningen tilspidset noget. Den er forsynet med et konisk godt gradet hul for stopperhagens korte arm. Trykknappens ydre ende er forsynet med „fiskehud“. I et med trykknappen er den forovergående *balghage*.

Trykknappfjæren er en almindelig spiralfjær forsynet med en fjærkop af messing, forat trykknappens tilspidsede ende ikke skal kile sig ned i fjæren.

Skjæfterne er af bonet valnød udvendig afrundet som et knivskaft og indvendig udfræset efter håndtagets former og med fornøden klaring for stopperhagens bevægelse.

Skjæfterne er svalehaleformet indsløifet i skaftets bagende og forøvrigt holdt fast ved hjælp af

Skjæfteskruen, der ligger med hovedet forsænket i den indfældte runde *underlagskive* og med det gjængede parti indskruet i den modsvarende indfældte runde mutter.

Balgen er af sammenbøiet stålblek med sømmen loddet med messing. Nedentil er der indlagt, indpresset og fastloddet en balgknap. Den har på indre side en udpresset klak til balgens befæstigelse i sværdtasken. Over denne klak er der et udsænket hul for *mundblikskruen*.

Balgen er lakeret.

Oventil er balgen beslået med det såkaldte *mundblik*, hvis traktformige udfræsning letter bajonettens indsætning. Mund-

blikket bærer en opstående hage tilsvarende trykknappens balghage.

Fra mundblikket og ved lodning fast forbundet med dette går der to pladeformige klemfjære ned i balgen. Disse trykkes indad mod hinanden og glider på bajonetten, når denne føres ud eller ind i balgen. De tjener derved til at gjøre modstanden mod denne bevægelse så stor, at bajonetten ikke let af sig selv kan glide ud af balgen, om hagerne ikke skulde have grebet i hinanden.

Mundblikket er fæstet til balgen ved den lille *mundblikskruen*.

Inde i balgen på bajonettens egside ligger en tynd krum *balgforing* af træ, forat eggen ikke skal ligge an mod stålbalgen og derved sløves.

11. Geværets tilbehør er udstøderstok, *rem* med *remlås*, *remkrog* og *løber*, *mundingshætte*, *skrujern*, *oljeflaske* og *pudsesnor*.

Udstøderstokken tjener som koblingspinde og til udstødning af mulige fastsiddende hylser, som uddrageren ikke har magtet at tage. Som *nødmiddel* kan flere udstøderstokke sammenskrues og tjener som pudsestok, noget som dog *aldrig* tillades i fred. Den er i den hensigt forsynet med et gjænget hul i forenden, svarende til den anden endes gjængede tap. Det lille gjen-nemgående tverhul i forenden passer til

spidsen på pudsesnorloddet, således at man kan bruge dette som skruetrækker, om stokken skulde gå for trangt i skjæftet.

Til optagning og befæstigelse af pudsemidlet er der to langagtige gennemgående udfræsninger omgivne af aftagende afplatinger, der giver pudsemidlet bedre plads.

Remmen er af båndvæv; den har i sin ene ende en fjærkrog til befæstigelse i nedrebåndet og i den anden ende en remlås til befæstigelse enten i aftrækkerbøilen eller i remhempen; på remmen er indsmøget en remløber, der, når remmen fæstes til aftrækkerbøilen, kan smyges ind på remkrogen i øvrebåndet, hvorved remmen kan strammes. Remlåsen har en bøile for remmen, samt en klave for befæstigelsen til geværet; klaven åbnes ved, at man trykker på en trykknop med fjær, hvorved den ene sideskinne (remlåsklaffen), der er befæstiget dreibar om en stift, lader sig slå op.

Mundingshætten er af messing og består af hætte med fjærhus, spiralfjær, stift og kornbeskytter.

Hætten er cylindrisk og 21 mm lang. Den omfatter munden og bærer oventil et påklinket fjærhus med spiralfjær. — Kornbeskytteren er en dobbeltarmet vegtstang, hvis ene arm er udpresset til et låg over fjærhuset og påvirkes af dettes fjær, og hvis anden arm er ombrettet til et tag

over kornet. Den har bagtil hager, der griber over kornklakken og fastholder hætten.

Ved tryk på forpartiet bevæger kornbeskytteren sig om stift, så hagen bliver fri af klakken, og mundingshætten kan aftages.

Skrujernet består af et håndtag med beslag, samt af klingens. Denne, hvis beggønder er tilspidset til forskjellig bredde, ligger i en udboring inde i håndtaget. Når skrujernet skal bruges, fæstes klingens ved en gennem beslaget gående stift, der er opskåret således, at den fjærer. I håndtagets øvre ende er med skruer fæstet en skruemutter, svarende til udstøderstokkens gjengetap.

Oljeflasken er cylinderformig udpresset af forniklet stålblek. Flasken har en diameter af 18.5 mm og en længde af 83 mm. I halsen er presset gjænger for det gjængede låg, der i bunden er udført med en korkplade for tætning. Vægten er 17 g.

Pudsesnoren har en længde af 2.5 m og en tykkelse af 2.5 mm. På midten er den omspleiset til en løkke og har i den ene ende et jernlod 63 mm langt, tilspidset i den ene ende modsvarende et hul i udstøderstokken for udskruining af denne.

B. Geværets adskillelse og sammensætning.

Det er soldaten forbudt at foretage nogen-
somhelst rettelse ved geværets sigte eller korn
ligesom også at skille piben fra kassen og at
løsne skruer, der befæster skjæftets beslag.

Ved de *udskrevne afdelinger* er det
desuden forbudt at skille skjæfte fra pibe og
kasse, samt at løsne skruer tilhørende bajonetten
og balgen.

Ved de *stadig tjenstgjørende afdelinger*
(krigsskolen og underofficersskolerne) kan en
fuldstændig adskillelse af gæveret og bajonetten
finde sted, når dette er nødvendigt af hensyn
til undervisningen. Har afdelingen udleveret
to sæt geværer, anvendes til dette brug ikke
det for skarpskydningen bestemte våben.

Ved **geværets adskillelse** bør iagttages, at
delene henlægges på et tørt sted og således, at
de ikke kan forveksles med dele af andre ge-
værer. For de større deles vedkommende vil
forveksling undgås, når man passer på, at de
på disse anbragte numere svarer til geværets
numere.

Når piben skilles fra skjæftet, må den be-
handles med forsigtighed, da den ellers let kan
slåes kroget. Opstilles den mod en væg eller
lignende, bør munden vende opad.

Ved skruers udtagning og indsætning be-
nyttes så meget som muligt blot fingrene. Når
skrujernet anvendes, sættes det midt i skåret

og i skruens retning. En helding til siden be-
virker let, at det glider ud af skåret og beska-
diger dette. Skruerne må gribe rigtige gjænger
og skrues helt ind.

Geværets dele adskilles i følgende orden:

1. **Låsmekanismen** åbnes og trækkes tilbage,
hvorefter den udtages således:

Geværet lægges i venstre albueled, venstre
pege- og langfinger støttes mod magasin-
lågets bagre ende. Tommelfingeren fatter
under uddragerhagen og løfter den noget
op, samtidig vrider højre hånd mekanismen
til venstre, indtil forreste rekyklak kommer
ret op, og mekanismen trækkes ud.

Skal mekanismens dele adskilles, udføres
dette således:

Mekanismen fattes af venstre hånd med
hævarmen inde i hånden omsluttet af de
fire fingre og slutstykkets forreste ende ud
mod venstre. Hanen fattes med højre tom-
mel- og pegefingre, trækkes tilbage og vrides
indad, indtil slutstykkets flæns kommer fri
af rørstykkets koblingsdel, hvorpå hanen med
tændstemplet trækkes ud af *slutstykket*.

Højre tommel- og pegefingre fatter der-
på om den forreste del af slagfjæren (udra-
geren vendende tilvenstre) og trykker den
sammen, idet hanen støttes mod brystet
eller bordet; venstre hånd skyver uddrageren
opad, fatter om tændstemplets spids og fører
dette såmeget nedad, at koblingshovedet
kommer ud af sporet, hvorpå *tændstemplet*

aftages. *Slagfjæren* tages af; *haneboltten* trækkes ud af *rørstykket*.

2. **Repetermekanismen** aftages og adskilles således:

Magasinboltten vrides om og udtages, idet venstre hånd, der fatter om geværet, trykker lågets bagre ende godt ind mod låskassen. Geværet vendes derpå over til højre, hvorved *magasinlåget* og *magasin-fjæren* falder ud; *tilbringeren* udtages. *Magasinafstængerens* dreies halvt opad og trækkes ud. Geværet vendes over til venstre, og *dækslet* aftages.

3. Skal *piben* udtages af skjæftet, aftages først *remmen*, idet remlåsen fattes med højre tommel- og pegefinger, føres tilvenstre og aftages, medens tommelfingeren trykker på fjærknappen; derpå hægtes løberen af øvre-båndets krog og remkrogen af nedrebåndets skrue.

Øvrebåndskruen udskrues og *nedrebåndskruen* løsnes, hvorefter *båndene* aftages, idet båndfjærens hoved trykkes ned. *Kryds-skrue*, *underbeslagsskrue* og *skjæfteskrue* udskrues, *underbeslaget* aftages; sigtet slæses op og *overtræet* aftages. *Piben* skilles fra skjæftet.

Udkasterstiften og *udkasteren* udtages.

4. Om nødvendigt kan **aftrækkermekanismen** skilles fra låskassen ved, at aftrækkeren løftes ud af sit spor, idet højre hånd fatter med de fire fingre rundt aftrækkerens

nedadgående arm, hvorefter aftrækkerhagens valseformede gjænge ved et tryk fra siden med højre pegefinger føres ud af sporet i låskassen.

Geværets sammensætning foregår i omvendt orden. Man bør dog herunder iagt-tage, straks piben og kassen er lagt i skjæftet og overtræet påsat, at sætte nedrebåndet løst på, før befæstigelsesskruerne indsættes og tilskrues. Af skrueerne bør først *skjæfteskruen* indsættes og tilskrues, derpå de øvige. — Hverken befæstigelsesskrue eller båndskruer bør helt tilskrues.

1. **Aftrækkermekanismen** indsættes således:

Piben lægges i venstre albueled med munden fremad og venstre side op, venstre hånd fatter med godt tag om kassen. Aftrækkermekanismen fattes af højre hånd, med de fire fingre om aftrækkerens nedad-gående arm, og fjæren sammentrykkes mod låskassen, idet tommelfingeren trykker mod aftrækkerhagens valseformede gjænge, indtil denne kommer ret ud for sit spor, hvorefter gjængen trykkes ind på sin plads, og af-trækkerens bagre ende anbringes i sit spor.

2. **Repetermekanismen** sammensættes på følgende måde:

Geværet holdes af venstre hånd om tyngdepunktet med venstre side op. Dækslet sættes på, og magasinafstængerens indsættes. Geværet vendes så magasinåbningen kommer op. Tilbringeren indhægtes med sin tap

og slippes ned i magasinet. Fjæren lægges på plads med hulningen nedad. Geværet heldes lidt over til højre, således at tilbringeren kommer noget tilbage, idet man samtidig støtter magasinfjæren med en af venstre hånds fingre i kasseudskjæringen. Derpå sættes låget på af højre hånd, idet knasten bringes ind under tilbringeren, hvorefter boltens sættes ind, idet man med venstre hånd først trykker på lågets forende og, når boltens er kommen næsten ind, på dens bagende; derpå vrides boltens nedad.

3. **Låsmekanismen** sammensættes og indsættes således:

Haneboltens indsættes i rørstykket, medens dette holdes i venstre hånd med uddrageren til venstre og udskjæringen for haneklakken ret til højre, forat sikringen ikke skal indtage en stængende stilling og hindre hanen i at komme helt frem; slagfjæren trædes derpå ind på haneboltens. Idet hanen støttes mod brystet, trykkes slagfjæren af højre hånd noget sammen, idet man lader tommelfingerne glide langs uddrageren, så denne føres noget opad, hvorpå tændstemplets påsættes af venstre hånd. Tændstemplets indsættes i slutstykket, så at rørstykkets knast kommer i sit spor; mekanismen fattes med uddrageren pegende bagud i højre tommelgreb, med pegefingern over sikringens fløj; venstre hånd fatter med de fire fingre om hævarmens kugle, tommelfin-

geren støttet mod bagre rekyklak. Højre hånd sammentrykker slagfjæren og vrider rørstykket over til venstre, indtil haneklakken knepper ned i udskjæringen i slutstykket. Derpå vendes slutstykket i højre hånd således, at hævarmen kommer til at ligge inde i hånden, omsluttet af de fire fingre, slutstykket ud til højre, tommelfingern ovenpå rørstykket. Medens højre tommelfinger trykker på dette udenfra indad, fatter venstre hånd med tommel- og pegefingern om hanen og trækker den ret ud til venstre, hvorved den spændes, idet rørstykket vrides om.

Mekanismen indsættes af højre hånd, der omslutter den med hævarmen hvilende i tommelgrebet, tommelfingern til venstre for og under uddrageren, som derved holdes ud fra slutstykket, pegefingern mod slutstykket til højre for uddrageren, de øvrige fingre under mekanismens bagre del, forreste rekyklak ret op. Mekanismen føres ret frem, indtil bagre rekyklak støder mod låskassens venstre side, hvorpå mekanismen vrides til højre, idet uddrageren styres med pegefingern således, at den kommer ind i sit spor. Mekanismen føres frem og lukkes, hanen nedspændes.

Den ordning som skal jeg bringe ind på bogen

48

C. Ammunitionen.

1. Den **skarpe patron** består af *hylse, tændhat, krudtladning og projektil*.
2. **Hylsen** er presset af messing, indeholdende $\frac{2}{3}$ kobber og $\frac{1}{3}$ zink. Den har rille — *uddragerrillen* — men ingen fremstående krave, er flaskeformig, med et langt svagt konisk bagparti og en brat overgangskonus — *brystet* —, der fortsætter i det cylindriske halsparti, som danner leie for projektilet.

Brystet bestemmer, hvor langt patronen skal gå ind i kammeret, og spiller altså her samme rolle som patronkraven ved hylser med fremstående krave.

Hylsen har i bagplanet foruden fabriktionsmerke og årstal et centralt kammer, *tændhatkammeret*, der har en forhøjning i midten, — *den faste ambolt*. I ambolten er der et tværsgående spor, fra hvilket en 0.8 à 0.9 mm vid kanal, *tændkanalen*, for ledning af ilden fra tændhatten til ladningen, fører ind til hylsens indre.

Hylsehalsens indre diameter er 6.65 mm med tolerance $\div 0.05$, medens projektilets diameter er 6.70 mm med tolerance $\div 0.04$. Projektilet har altså altid en noget større diameter end hylsehalsen, der som en følge deraf fjærer sig lidt under indsætningen og fastholder projektilet.

Tændhatten er udpresset af messing

49

og fyldt med en sats af knaldkviksølv, klorurkali og svovlantimon. Den indsættes således, at dens bagflade ligger lidt under hylsens bagflade. Tinfoliebelægget over satsen kommer da til netop at berøre amboltens spids. Tændhattens diameter er 0.05 mm større end tændhatkammerets.

Krudtladningen består enten af skydebomuldskrudt (Troisdorferkrudt) eller Ballistit. Ladningsvægten er således afpasset, at den giver $v_{25} = 700 \text{ m.} \pm 10$

Ladningsvægten af skydebomuldskrudt er gennemsnitlig 2.36 gr, hvilket giver et gastryk af 3200 à 3500 atmosfærer.

Ballistiten består af nitroglycerin, skydebomuld og nitronaftalin. Ladningsvægten er 2.36 gr, hvilket giver et gastryk af 3100 à 3200 atmosfærer.

Projektilet har en kjerne af antimonblandet bly og er omgivet med en forniklet stålmantel. Projektilets vægt er 10.1 ± 0.1 gr, dets længde 32.0 ± 0.5 mm, og dets største tværsnit $6.7 \div 0.04$ mm.

Patronens vægt er gennemsnitlig 23.45 gram, dens længde 80 mm $\div 0.3$ mm.

3. Den **løse patron** har messinghylse af størrelse som den skarpe patrons, der er forsynet med 2 par diametralt modstående langsgående riller. Ladningen er 0.60 gr røgsvalt krudt fra Nitedals krudtverk. Projektilet er af umalet birketræ, der fastholdes

derved, at hylsehalsen gives en svag indknibning i mundingen.

3. Til **ammunition med reduceret** ladning anvendes hylser som til den skarpe patron. Ladningen er fortiden 0.18 gr af Nitedals røgsvage krudt for løsammunition og projektilet et 2 gr blyprojektil.
4. **Eksercerpatronen** har hylse som den løse patron og rødmalet træprojektil.

D. Geværrets renhold.

Soldaten skal altid søge at holde sit gevær rent og frit for rust. Geværet må aldrig pudses længere, end til det bliver rent. En længere pudning eller polering af geværets dele vil kun bevirke en unyttig slidning og er forbudt.

Som pudsemidler må kun bruges stry eller pudsegarn, lin- og uldklude, træpinder samt parafinolje, sodaolje, sodavaselin, olje eller vaselin. Parafinolje anvendes som opløsningsmiddel. Sodaolje og sodavaselin eller, dersom disse sager ikke kan erholdes, olje og vaselin anvendes til almindelig puds og borttagelse af krudt slam samt til indsmøring.

Skarpe pudsemidler, som mursten, smergel eller lignende, **må ikke benyttes.**

Til løbets rengjøring og smøring anvendes pudsesnoren eller lang stålpuddestok. **Udstøderstokken må ikke anvendes hertil.**

Pudsesnoren må for hver gang, den skal benyttes, omhyggelig befries for vedhængende sandkorn eller andet smuds; den indføres bagfra gennem kammeret, og under føringen frem og tilbage påses, at den ikke gnisser mod mundingen eller mod uddragersporet.

Til rengjøring af kammeret anvendes en med vel indoljet stry eller pudsegarn fast omviklet træpinde, der passer godt i kammeret. Til rensning af uddragersporet i pibe og låskasse anvendes på samme måde en mindre træpinde.

Soldaten skal *daglig* før udrykning om morgenen og efter indrykning om aftenen samt før skydning med løs ammunition indolje løbet ved at trække det igennem med pudsesnoren, belagt med en vel indoljet dot stry eller pudsegarn, der passer godt i løbet. Ligeledes eftersees daglig, at låsmekanismens og repetermekanismens dele er rene og i orden. Alle arbejdende glideflader skal altid holdes godt smurt, medens de udvendige flader blot overstryges med en klud, der er indsat med lidt olje eller vaselin.

Soldaten forviser sig om, at mekanismen er i orden ved at åbne og lukke såvel låsmekanismen som magasinlåget nogle gange. Det hele skal herunder gå let og behagelig uden skurring eller træghed, så man ikke behøver at anvende magt. Er dette ikke tilfældet, er glidefladerne ikke rene eller ikke tilstrækkelig smurt.

Skulde der trods anvendt omhu sætte sig rust på nogen del af geværet, opløses denne

såvidt muligt med lidt parafinolje eller i mangel deraf med anden olje og pudses derefter bort. Gravrustflækker må ikke søges fjernet.

Efter enhver endt skydning, såvel med skarp som med løs ammunition, skal løbet snarest muligt — helst medens det endnu er varmt — godt indoljes. Kammeret og mekanismen rengjøres, om fornødiges.

Er geværet blevet vådt, skal alle de dele af geværet, som det er soldaten tilladt at adskille, tages fra hinanden, aftørres på det omhyggeligste og derpå smøres.

Bajonetten aftørres vel, hvorhos *klingen* tillige indsmøres. Bajonetten sættes ikke ind i balgen, førend denne er bleven nogenlunde tør.

Ved de stadig tjenstgjørende afdelinger (krigsskolen og underofficersskolerne) kan efter chefens udtrykkelige ordre til indøvelse af puds en fuldstændig adskillelse af geværet og rengjøring af dets enkelte dele finde sted. Dette foretages fortrinsvis efter afslutningen af en række af skydeøvelser, efter flere dages brug af våbnet i regn eller fugtigt veir eller efter afsluttede feltøvelser. Rengjøringen foregår under inspektion, og samtlige dele visiteres, forinden geværet sammensættes.

Såfremt afdelingen har to sæt geværer udleveret, anvendes til disse øvelser i puds ikke det for skarpskydningsøvelser bestemte våben.

Når *løbet* skal *rengjøres*, belægges pudsesnoren med en pudsegarnsdot lidt større end ved den almindelige indoljing, således at den

går noget trangere, men dog ikke så trangt, at den kan sætte sig fast. Pudsegarnsdotten oljes godt. Efterat snoren er indført i løbet, lægges geværet om muligt på et fast underlag eller holdes horisontalt med aftrækkerbøilen op. To mand hjælpes ad med rengjøringen, idet de fatter i hver sin ende af snoren med den ene hånd og støtter geværet med den anden. Snoren føres derpå frem og tilbage gennem løbet uden at gnisses mod mundingen.

Når pudsedotten er bleven meget smudsig, påsættes en ny dot, og pudsningen fortsættes på denne måde, indtil en dot ikke længere smudses ved at føres gennem løbet. Derefter trækkes gennem med en tør dot, og man ser gennem løbet, om det er rent. Er dette ikke tilfældet, fortsættes pudsningen.

Efterat løbet er *visiteret* af vedkommende befalingsmand, indoljes det. De øvrige dele pudses som ovenfor anført.

E. Regler for geværers (karabiners) indtagning efter brug og opbevaring i magasin.

Når våbnene efterat have været i brug ved afdelingerne igjen skal indleveres til magasinering, bliver de at modtage af bataljonen, der ved bøsse-mageren lader våbnene besigtige og undersøge, om de er renpudsede og i orden.

Efter modtagelsen bliver våbnene af korpsbøssemageren snarest muligt grundig at indolje såvel i løbet som på alle ind- og udvendige ståldele; dog skilles ikke skjæftet fra piben, med mindre dette ved indleveringen har været fugtigt.

Denne indoljning må for løbets vedkommende gjentages fra tid til anden ved de våben, der ikke straks kan tages under videre behandling til fuldstændig afpudsning.

Våbnene skal dernæst, såsnart forholdene tillader del, undergives en fuldstændig afpudsning og reparation af korpsbøssemageren, der er ansvarlig for, at våbnene i alle dele bliver satte i fuldstændig feltmæssig brugbar stand og så grundig rengjorte, at de uden at tage skade kan hensættes i magasinerne.

Under denne rengjøring og reparation skal iagttages:

1. Våbnet adskilles med undtagelse af skjæftets faste beslag, ligesom pipe og låskasse forbliver sammenskruede.
2. Samtlige dele pudses nu fuldstændig rene ved anvendelse af milde pudsemidler. Gravrust må søges standset, men ikke bortpudset, med smergel.

Udslidte eller af andre grunde ubrugelige dele, der ikke med fordel kan repareres, udbyttes med nye.

Forsåvidt der måtte tiltrænges større reparation, som det vil være vanskeligt for

bøssemageren at udføre, indmeldes dette af bataljonen til felttøjmesterekspeditionen med anmodning om bestand til manglernes afhjælpelse.

3. Løbet pudses på det omhyggeligste først gjentagne gange med olje og stry anbragt på hærde stålpudestok med roterende håndtag (kuglelagere).

Derpå koges piben med kassen — i en opløsning af ca. 3 gram ludpulver pr. liter vand.

Anmerkning. Dette blandingsforhold vil man omtrentlig få, når man anvender en 15 øres ludpulveræske til 20 liter vand. NB. Der bør ikke anvendes af det ludpulver, der fåes i løs vejt. Soda og andre lignende basiske stoffer kan også anvendes, men ludpulver er bedst.

Piben forbliver i dette bad, indtil den er fuldstændig gennemvarm, dog ikke længer end høist 10 minutter, hvorpå den varme vædske nogle gange pumpes gennem den for at få det opløste slam fjernet.

Efterat piben er pudset tør, og medens den endnu er varm, oljes den grundig.

Når piben er bleven kold, foretages den endelige renpudsning med olje og stry.

Skulde den ikke blive ren herved, må den atter koges i ludvand.

4. Derpå sammensættes atter våbnet, efterat alle dele er vel, men ikke overdrevent smurte, og bøssemageren forvisser sig om, at våbnet er i enhver henseende i orden og fungerer rigtig.

Det iagttages, at våbnet ikke hensættes med spændt slagfjær.

Om tiden tillader det, bør løbet efter nogle dages forløb atter eftersees, forinden det endelig magasineres. Skulde nemlig løbet ikke være bleven fuldstændig rent, vil rust i denne tid „slå ud“, og denne må da fjernes ved puds og eventuelt kogning.

Som smøremidler anvendes helst fineste sort vaselin eller vaselinolje.

Magasineringen ordnes således, at geværene med påsatte bajonetter — karabinerne — i numerorden enten opstilles i stalde eller lægges horisontalt i reoler. Stalde og reoler bør ikke stå op til nogen af magasinets ydervægge, hvor disse kan befrygtes at afsætte fugtighed.

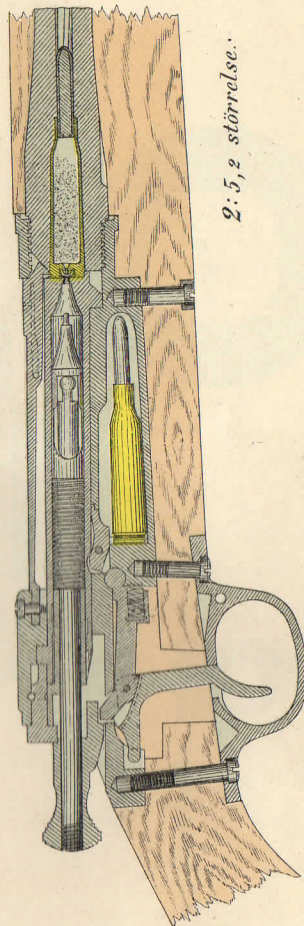
Hver vår i betimelig tid forinden våbenøvelsernes begyndelse gennemgås samtlige magasinerede geværer af bøsse-mageren.

Den nødvendige afpudsning besørges, såat geværene kan udleveres i fuldgod stand.

Forøvrigt har vedkommende chef at anordne det fornødne tilsyn med geværene, alt eftersom magasinets beskaffenhed, veirforholdene eller andre omstændigheder gjør forføjninger i denne henseende nødvendige.

6,5 m/m. Krag-Jørgensen's gevær.

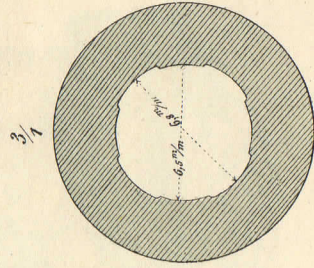
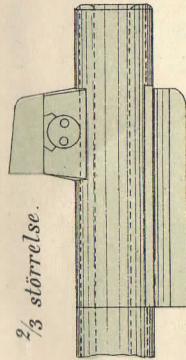
Længdesnit gennem laasmekanismen, hjælpende og sikret, samt gennem kammer med iværende patron.
(Hanebolt, tændstempel, slagfjær og skruer seet fra siden.)

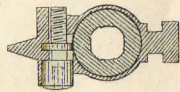
Overtærskel #

idalg af at bryde iden ~~...~~
 Højgangsretning som paa ~~...~~
 Hver ferdig ind ~~...~~ den ene ell.
 over ~~...~~ den anden: en færdig
 id! (Pænt ligende i blæk.) ~~...~~
 hos i korrekt færdigt ~~...~~
 pæntrettede opad. Dermed i korrek
 anlægsretning. (Tro at fra koldben
 langt mere ind. paa skuldrene is det
 ben at satte sølven først under hagen
 og derefter bryde den med hjælp af hæn
 dene ind i grøften. En en lille guld's
 boudredens godt med at pæntrettede
 færdig paa skuldrene net over koldens
 guld. guldret brydes med et
 færdig bryde den færdig
 guld) (Korrekturen af omledningen, bryde
 bryde. bryde. med sigt
 af brydningen. bryde den bryde
 bryde den bryde den bryde den
 ring af. eses. hæn om. vunder
 ar den koldens plads. minding
 ens lavagelse. bryde bryde
 Roldens pladering, pæntrettede
 bryde med videren.

Klakhylse og korn
set fra siden.

Tværsnit over
klakhylse og korn.

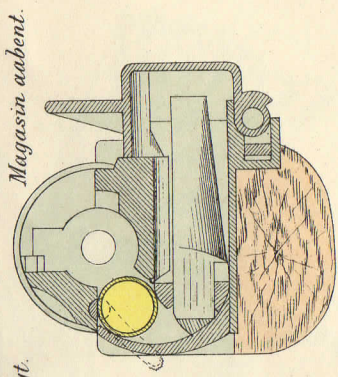
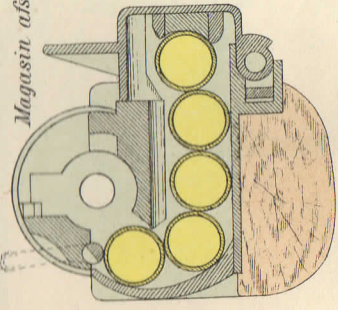
Hver alder man træder lofnes med
 anlægningen:
 a) Forat skulderpropen skal være
 færdig
 b) forat gward skal have hold
 c) forat gward kan føres og holdes
 med mindre anbringelse
 skuldrene må ikke løses med
 alderen
 Hænderne trædes stærkt
 ned fra ikke fra siden.
 Hænderne må aldrig kom-
 plette over mands for senere at
 mands tankes.
 Ophidselse av de ring og
 pærefingerens fremstrækning end
 holdene. Her i anlægningen føres det
 fodet ell. krop må ikke give
 mytteri med bevægelse.
 Anlægget sættes rigtig færdig
 naar koltum er trykket mot skuldren
 i skulderfald. alle kropside de
 spille
 min. f. eks. ikke spille med nogen
 finger ell. sette paa fodet. skulder.
 Hænderne må ikke sættes
 For at lære det og sætte anlæg

Tversnit over kasse og magasin

$\frac{2}{3}$ størrelse.

med 5 patroner

med 1 patron

Kan man se det anlagssnit i træets
 kerne og slagislag
 af selvsået i anden eller tredje
 af sigtning og derved anerkendelse
 om hvor man først mistede at være
 det, som maales.

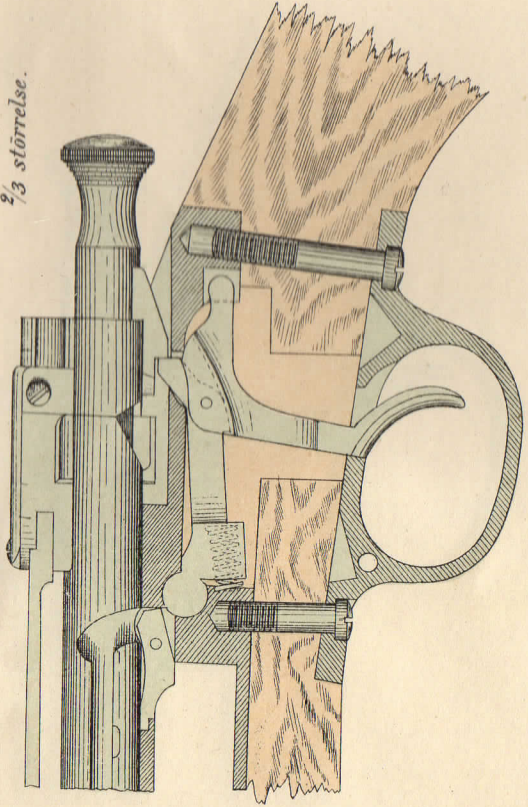
af I blinde lagge en sort et fjerde
 maalt. Det vil sige derved undersøge
 hvor man vil om sigtningen og
 sigtningen maalt. Også maalt
 for stad af træet. (Kontrol opførelse
 af maalt) Det er rigtig at lade
 skot sigt. Kun være en liden del
 af anlæg

Omtrent samme V.
 Anlæg og anvendelse.

Som 4, tog gaa ind fra færdigt, og
 gaae tude for hæng i den et
 straks det de tak med Laspotrou an-
 pender av og til - Laspot. Binde man
 over i ledningsgreb er opmaalt
 Ofte lad me dette til god det sigtning
 sigtning ved hænggreb. færdig m. v.
 springer frem.

Omtrent samme VI
 Anlæg og anvendelse.

Aftrekerens stilling for aftrekket.

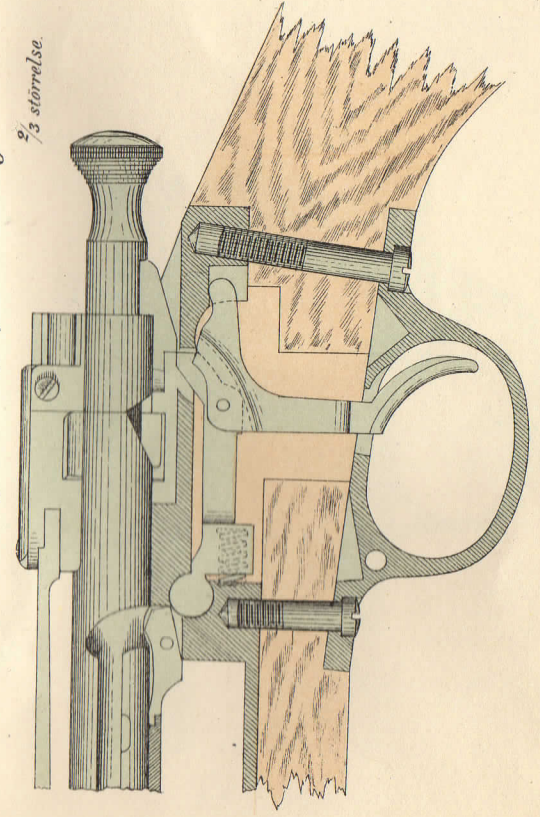
2/3 størrelse.

Paa Kua Venstre albene Støttest
 I færdigst. u. bære foto Stilling
 færdigst efter 1/2. afgr. p. x omu
 saa snart anlæg. u. id Rom. har
 hver mand den for sig lukkemærke
 Stilling.

1. underbær bar
2. kraft vrist
3. ytre forside mod mark. sst
 ma indre

Ved anlægning flir alke. frem prod
 larrel og gearre i haanden som lange
 at avle bairer hviler i haanden
 samtidig som der er tles med
 (Færdig med gearre samtidig som
 med gear som med kroge)
 x Forrest underben bør være fremad v.
 forat det ved støtning i anlæg kan bli
 lodret hvist. Venstre Kua saa meget ind
 at underben og underben omkæd Rom.
 i samme plan. Venstre albene ikke mod
 lavet da den spidde albene mod det
 smide saa præster dette. Venstre alb.
 Gaa Kua. u. foran dette. At være
 alb. saa høit som mulig skulderen
 u. fremme. Overkroppen helst vel
 op og ned. mindre anbrungede

Aftrækkerens stilling, idet trykpunkt er taget.

venstre haand underste. mid fuld
haandfl.

Der anvendes øvselser tes for hvert
skud hvileskilling.

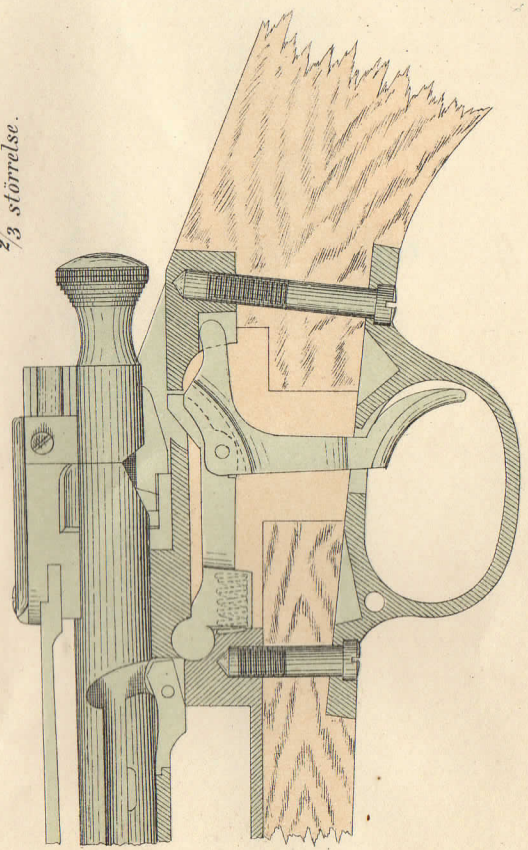
Liggende aulag. I forhold
maa gev. være tilpasset rustet saa me-
get at sigtet let stilles i venstre alb.
for plads for id.

I lig. aulag er det bekendt at
helt brønnen lægges blot paa skran venstre
fra skidretre. (helst høre len over
venstre)

ved støtte hvide gev. mid
anbrak høden i hønden. Under hvil
gev. bedst i venstre alb.

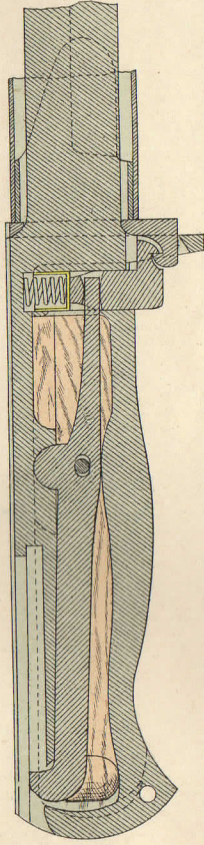
Aftreckerens stilling efter aftrækket.

$\frac{2}{3}$ størrelse.

Længdesnit af bajonet og balg
til 6,5 ^m/_m. Krag - Jörgensen's gevær.

²/₃ størrelse.

Stallman II. July 1845

